

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลขมิ้น จังหวัดสกลนคร

องค์การบริหารส่วนตำบลขมิ้น ประสบปัญหาเรื่องประชาชนร้องเรียนเรื่องอบต.ใช้งบประมาณไม่ตรงตามความต้องการของชาวบ้านในท้องถิ่น ขาดความโปร่งใส ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรงบประมาณลงสู่โครงการต่างๆ ชาวบ้านเองไม่ค่อยให้ความสนใจกับกิจกรรมต่างๆ ที่อบต.จัดขึ้นมาทำได้นัก นอกจากนี้ในกระบวนการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายในขั้นตอนของสภาอบต. มักมีปัญหาล่าช้า ฝ่ายการเมืองมักพยายามต้องการดึงงบประมาณลงพื้นที่ตนเองให้มากที่สุด

ในช่วงปี 2543 อบต.ขมิ้น ได้เริ่มให้ภาคประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำงบประมาณของท้องถิ่น แต่ด้วยปัญหาความขัดแย้งในชุมชนและการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทภาคประชาชนในฐานะเป็นเจ้าของอำนาจการบริหารงานท้องถิ่นตนเอง ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำงบประมาณจึงไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย อบต.จึงพยายามหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สำเร็จมากที่สุดเพื่อแก้ไขปัญหาเดิมๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมา

ข้อมูลพื้นฐาน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองสกลนคร
จังหวัด: สกลนคร

ประชากร: 10,928 คน

พื้นที่: 80 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2545 อบต.ขมิ้น จึงส่งเสริมโครงการ "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงบประมาณ" เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำงบประมาณของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในตำบล

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต.จัดการประชุมเพื่อหาแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนี้
 - ประชุมภายใน อบต. โดยฝ่ายบริหารประชุมร่วมกับปลัด อบต.
 - อบต.เชิญผู้ใหญ่บ้านจากทุกหมู่บ้านประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกัน
 - อบต.เชิญภาคราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำมาสู่การกำหนดแนวทางการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานของอบต.ทุกประเภท เช่น การจัดทำงบประมาณประจำปี แผนพัฒนาตำบลประจำปี แผนพัฒนาตำบลระยะ 5 ปี
3. กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ประกวตราค่า และตรวจรับงานทำงานร่วมกับตัวแทนฝ่าย อบต.ที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยกำหนดให้หมู่บ้านใดที่ได้รับโครงการส่งตัวแทนชาวบ้าน 4 คน โดย 2 คนเป็นตัวแทนเปิดซองประกวดราคา และ 2 คน เป็นตัวแทนตรวจรับงาน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 1. งบประมาณส่วนตัวของนายก อบต. จำนวน 6,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านค่าตอบแทนการเดินทางและค่าอาหารรับรองผู้เข้าร่วมประชุม

บุคลากร

1. ฝ่ายการเมือง ได้แก่ฝ่ายบริหาร สมาชิกสภา อบต.เข้าร่วมการประชุมทุกครั้ง
2. ปลัดอบต. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการการประชุมทุกครั้ง
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานคมหมู่บ้าน และตัวแทนประชาชน เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง
4. ตัวแทนชาวบ้าน 4 คน ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคาและคณะกรรมการตรวจรับงาน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ธันวาคม 2545	อบต.หาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและจัดทำงบประมาณ โดยมีการประชุมร่วมกัน 3 ครั้ง ดังนี้ • อบต.ประชุมภายใน ระหว่าง ฝ่ายบริหารอบต. สมาชิกสภา อบต. และปลัด อบต. • อบต.ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน • อบต.ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผลการประชุมได้แนวทางสรุปการสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในท้องถิ่น	ฝ่ายบริหาร / สมาชิกสภา อบต. / ปลัด อบต./กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
มกราคม 2546	กำหนดให้ประชาคมหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภา อบต.จัดประชาคมหมู่บ้านของตนเองเพื่อสำรวจความต้องการของหมู่บ้านตนเอง โดยทุกหมู่บ้านมีนายก อบต. และปลัด อบต.เข้าร่วมประชุมเพื่อทำหน้าที่ชี้แจงเรื่องการส่งเสริมบทบาทของประชาชนเมื่อทุกหมู่บ้านจัดประชาคมหมู่บ้านเสร็จแล้ว ปลัดอบต.เป็นผู้รวบรวมความต้องการทั้งหมดทุกหมู่บ้านมาจัดลำดับความสำคัญเพื่อเตรียมเสนอในการประชุมประชาคมตำบล	ประชาคมหมู่บ้าน/ นายก อบต. / ปลัด อบต.
กุมภาพันธ์ 2546	จัดประชุมประชาคมตำบล 2 วัน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลระยะยาว 5 ปีโดย อบต.ทำหนังสือเชิญทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วม เช่น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ตัวแทนครูในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอเมือง ตัวแทนจากอำเภอ ตัวแทนประชาคมและชาวบ้านจากทุกหมู่บ้าน	อบต.
ไม่ระบุแน่นอน	เมื่อโครงการไปดำเนินการ ณ หมู่บ้านใด อบต.จะทำหนังสือแจ้งไปยังประชาคมหมู่บ้านเพื่อให้ส่งตัวแทนชาวบ้านในหมู่บ้านจำนวน 4 คน เพื่อทำหน้าที่เปิดซองประกวดราคา 2 คน และทำหน้าที่ตรวจรับงาน 2 คน ทำหน้าที่ร่วมกับ อบต.	อบต. / ประชาคมหมู่บ้าน/ ตัวแทนชาวบ้าน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

--บทบาทความร่วมมือ--

สำนักงานเกษตรอำเภอ เข้าร่วมประชุมประชาคมตำบลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลระยะยาว 5 ปี
เมืองสกลนคร /
สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอเมืองสกลนคร/
สถานีอนามัยในตำบล
ขมิ้น / โรงเรียนใน
พื้นที่ / กำนัน /
ผู้ใหญ่บ้าน

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลร้องเรียนเรื่อง อบต. ใช้งบประมาณไม่ตรงตามความต้องการของชาวบ้านในท้องถิ่น ขาดความโปร่งใส ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดสรรงบประมาณลงสู่โครงการต่างๆ และชาวบ้านเองไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ที่อบต. จัดขึ้นมา
2. เกิดปัญหาความขัดแย้งในการพิจารณางบประมาณของอบต. เนื่องจากแต่ละฝ่ายอยากดึงงบประมาณลงพื้นที่ตนเองมากที่สุด

หลังการดำเนินการ

1. ข้าราชการในตำบลลดน้อยลงเรื่อยๆ กระทั่งหมดไป เนื่องจากประชาชนมีความเข้าใจบทบาทของตนเองและบทบาทของอบต. ส่งผลให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของอบต. มากขึ้น อบต. ทำงานได้สะดวกขึ้น
2. อบต. สามารถจัดสรรงบประมาณได้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เรียงลำดับตามความเร่งด่วนและความสำคัญที่ทุกฝ่ายเห็นร่วมกัน
3. ไม่มีปัญหาในการกระบวนการพิจารณางบประมาณในสภาอบต. เนื่องจากพิจารณาจากรายการที่เรียงลำดับความสำคัญและความเร่งด่วน สมาชิกสภา อบต. ไม่กล้านำเสนอโครงการตนเองที่ไม่ได้รับความเห็นชอบในเวทีประชาคมมาก่อน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณมีความสะดวกรวดเร็ว และโปร่งใสตรวจสอบได้
4. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการประกวดราคาและตรวจรับงาน ทำให้การใช้งบประมาณในโครงการต่างๆ มีความโปร่งใสและได้รับการยอมรับมากขึ้น

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. อาสาสมัครประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนเสนอความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนงบประมาณ	1. ให้อาสาสมัครทำหน้าที่เสนอความคิดเห็นและให้เจ้าหน้าที่ อบต. เป็นผู้เขียนให้แทน
2. ชาวบ้านบางส่วนยังไม่ค่อยพอใจการทำงานของอบต. จึงยังมีเสียงเรียกร้องหรือร้องเรียนเป็นระยะ	2. กลุ่มประชาชนที่ยังไม่พอใจการทำงานของอบต. ได้รับเลือกเป็นอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีประชาคมตำบล เพื่อให้เห็นกลไกการทำงานของคนหมู่มาก กระทั่งเกิดการ

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหายอมรับในที่สุด
---------	-----------------------------

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่ผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้นำที่ได้ทุ่มเท เสียสละทั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ส่วนตัว สมาชิกสภา อบต. ข้าราชการและพนักงานของ อบต. ที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะเจ้าของท้องถิ่นที่แท้จริง วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของคนในองค์กร ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของท้องถิ่น

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ โดยสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงคือ องค์กรตนเองมีศักยภาพพอเพียงหรือไม่ และประการสำคัญคือ งบประมาณในการจัดการ หากไม่สามารถตั้งงบประมาณดำเนินการตามปกติได้ ซึ่งผู้นำอาจต้องหาแนวทางแก้ไขโดยเสียสละตนเองให้ผู้อื่นเห็นเป็นตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายพลสิทธิ์ โสบุญ
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลขมิ้น
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลขมิ้น อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
โทรศัพท์ : (042) 746-084, (01) 1174358

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 2 ตำบลขมิ้น อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000
ขนาดพื้นที่	80 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,641,570.05 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	3,812,525.29 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนประชากร	10,928 คน
จำนวนครัวเรือน	2,685 ครัวเรือน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่ตำบลขมิ้นมีลักษณะชุมชนแบบกึ่งเมืองกึ่ง ชนบท ประชากรมีความวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ค่อนข้างหลากหลายประกอบด้วย ชาวภูไท ญ้อ ไส้ ไทยลาว เป็นต้น พื้นที่อยู่ใกล้ความเจริญของตัวเมือง และบางส่วนมีวิถีชีวิตแบบชุมชนเกษตรกรรมชนบท ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวนผัก สวนพริก เลี้ยงสัตว์ จำพวก โค กระบือ สุกร และ เลี้ยงปลาเพื่อบริโภคและจำหน่าย